

Bullying-ul, un fenomen care afectează pe termen lung copiii victime, martori complice sau agresori

Salvați Copiii lansează campania *Alege să te opui bullying-ului!*

București, 16 aprilie 2019: Dintre cei aproximativ 1.300.000 de copii aparținând ciclurilor gimnazial și liceal, 400.000 sunt excluși din grupul de colegi, 325.000 sunt umiliți în public, 390.000 sunt amenințați cu bătaia sau cu lovirea, iar 220.000 sunt bătuți în mod repetat de către colegii lor. Așa arată statistica directă a cazurilor de bullying, un fenomen complex, ale cărui consecințe afectează deopotrivă victima, agresorul și martorul tăcut.¹

La nivel european, România se situează pe locul 3 în clasamentul celor 42 de țări în care a fost investigat fenomenul, potrivit unul raport² al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), cu 17% dintre copiii de 11 ani care au recunoscut că au agresat alți elevi cel puțin de trei ori în luna anterioară, procentajul celor de 13, respectiv 15 ani, fiind de 23%.

Dar cifrele nu acoperă întreaga realitate a unui fenomen complex cu repercusiuni pe termen lung asupra dezvoltării psiho-emoționale și vieții sociale ale tuturor actorilor implicați: victimă – agresor – martor.

Frica, umilința, complicitatea forțată, toate acestea creează un context psiho-social vulnerabil, în care relațiile sociale sunt denaturate, iar încrederea, una dintre achizițiile esențiale ale unui elev, este fisurată și compromisă.

Având la bază Studiul național privind bullying-ul în rândul copiilor al Organizației Salvați Copiii, Parlamentul României a adoptat noi reglementări care interzic comportamentele de tip bullying în unitățile de învățământ, bullying-ul fiind definit ca *acea acțiune sau serie de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, menite să provoace disconfort fizic și/sau suferință emoțională, care implică un dezechilibru de putere între agresor și victimă, care se manifestă în mod repetat și care are ca finalitate crearea unei atmosfere ostile, umilitoare, discriminatorii sau ofensatoare la adresa victimei.*

Consecințele psihologice în rândul **copiilor victime** ale bullying-ului sunt devastatoare: depresie, ideatie suicidară, concept de sine negativ, anxietate, vinovăție, retragere socială etc. Totodată, consecințele negative afectează nu doar sănătatea mintală a victimelor, ci și rezultatele academice, precum și motivația de a merge la școală și de a învăța.

Copiii agresori sunt și ei expuși la riscuri mari de a manifesta, ca adolescenți și tineri, comportament antisocial și delinvent, dar și la implicarea în comiterea de infracțiuni cu caracter penal, ca adulți.

¹ ”Bullying-ul în rândul copiilor - Studiu sociologic la nivel național”, Organizația Salvați Copiii, 2016.

² Ultima ediție a studiului internațional al OMS, “Health Behaviour of School aged Children”/ “Comportamentele sănătoase ale copiilor de vârstă școlară” (2016)

Copiii martori sunt, la rândul lor, victime tăcute, a căror dezvoltare socio-emoțională este afectată de o cultură a pasivității, fricii și vinovăției difuze, deopotrivă.

Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România, a explicat ce înseamnă expunerea la agresiune și frică, chiar în mediul în care copilul este pregătit să deprindă noi abilități de viață: *”Frica este unul dintre cele mai puternice și mai toxice sentimente. Te paralizează, te face să îți selectezi o ierarhie de priorități dictată de nevoia de auto-apărare, punând, astfel, între paranteze nevoile reale, acelea de interacțiune socială, de afirmare și de validare socială. Iar atunci când vorbim despre fenomenul de bullying în școli, frica este sentimentul dominant. Agresorul vrea să inspire frica, iar aceasta din urmă blochează emoțional atât victima, cât și copilul martor, care va duce cu el acasă sentimentul greu de a fi fost complice tăcut. Dar prima alegere de a interveni și de a corecta situația aparține adultului: părinte, profesor, consilier, pentru că de la ei copiii vor învăța să își asume și să fie responsabili pentru ceea ce fac sau nu fac”.*

SEMNAL DE ALARMĂ

Dacă ești profesor și observi o situație de bullying, ce ALEGI să faci?

- Alegi să stai și nu intervii deoarece copiii trebuie să învețe să-și poarte singuri de grijă?
- Alegi să apostrofezi agresorul, rușinându-l și amenințându-l cu chemarea părinților la școală?
- **Alegi să intervii calm, învățându-i pe copii toleranța, respectul, grija față de celălalt și curajul?**

Dacă ești părinte și copilul tău este implicat într-o situație de bullying, ce ALEGI să faci?

- Alegi să nu te implici deoarece consideri că este doar o fază în dezvoltarea copiilor?
- Alegi să învinuiești copiii, școala, părinții, comunitatea pentru ceea ce se întâmplă?
- **Alegi să te implici, contribuind alături de copii, părinți, școală, comunitate la crearea unui climat pozitiv bazat pe respect, grija față de celălalt, toleranță și curaj?**

Dacă ești copil și observi o situație de bullying, ce ALEGI să faci?

- Alegi să te retragi și să-ți repeți în minte faptul că fiecare este pentru el, fiecare trebuie să se descurce pe cont propriu?
- Alegi să te alături agresorului, în speranța că nu vei fi hărțuit și dorind să fii asociat cu brutalii clasei?
- **Alegi să fii curajos și să iei apărarea unui coleg, devenind astfel un Supererou?**

În școlile din România, soluționarea cazurilor concrete de bullying de către structurile instituite în acest sens (comisii, comitete etc.) nu funcționează și nici nu pot deveni funcționale, deoarece aceste entități nu dispun de organizarea și competența necesare pentru asigurarea intervențiilor specializate, individualizate și adaptate particularităților grupurilor de copii, cu implicarea activă a elevilor, părinților și membrilor comunității din care școala face parte.

Aceasta este una dintre provocările pe care Organizația Salvați Copiii o lansează prin campania ***Alege să te opui bullying-ului!*** – o campanie națională ce urmărește să conștientizeze, să genereze o schimbare de atitudine și astfel să prevină și să combată comportamentele de bullying între copii.

Ce urmărește campania de comunicare?

Principalele obiective ale campaniei sunt:

- Conștientizarea nivelului crescut de manifestare a comportamentelor de bullying între copii, precum și a consecințelor negative dramatice pe care bullying-ul le are asupra dezvoltării emoționale a copiilor;
- Conștientizarea nevoii de intervenție integrată școală-familie-copil, în vederea creării unui climat pozitiv în școală, condiție necesară gestionării comportamentelor de bullying;
- Îmbunătățirea capacității de răspuns a școlilor, în colaborare cu Ministerul Educației, prin adoptarea unor mecanisme de prevenire și intervenție în diminuarea fenomenului de bullying, flexibile și adaptate la specificul și dimensiunea fiecărei școli;
- Informarea copiilor cu privire la rolul lor fundamental în apărarea victimelor bullying-ului și în raportarea situațiilor de bullying;
- Promovarea unor metode pozitive și eficiente de educare socio-emoțională a copiilor, victime ori agresori, atât pentru cadrele didactice cât și pentru părinți.

Materialele campaniei *Alege să te opui bullying-ului!* sunt disponibile pe site-ul www.scolifarabullying.ro și pe canalul de [Youtube Salvați Copiii România](#).

Note pentru redactori:

- ❖ Potrivit studiului național efectuat de Salvați Copiii în anul 2016:
 - Unu din patru copii era umilit în mod repetat la școală, în fața colegilor;
 - Unu din șase copii era bătut în mod repetat;
 - Unu din cinci copii umilea în mod repetat un alt copil la școală;
 - În mod repetat, în școală, trei din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi.
 - 73% dintre copii afirmau că au fost martorii unei situații de bullying în mediul școlar.
- ❖ Excluderea din grup, izolarea socială, amenințarea cu violența fizică și/sau umilirea, violența fizică și distrugerea bunurilor personale, interdicția de a vorbi/interacționa cu un alt coleg, răspândirea de zvonuri cu caracter denigrator sunt comportamente specifice de *bullying*, cu care copiii se întâlnesc frecvent în mediul școlar.

Astfel, 23% dintre copii au menționat că s-a întâmplat să fie amenințați cu excluderea din grup, 31% că au fost excluși și 39% că un alt copil a cerut cuiva să nu se joace sau să nu vorbească cu ei. 37% dintre copiii participanți la chestionar au mărturisit că s-au răspândit zvonuri umilitoare și denigratoare în spațiul școlii despre ei. Mai mult, 84% dintre copii afirmă că au fost martorii unei situații în care un copil amenință un altul, 80% ai uneia în care un copil este umilit de alt

copil, iar 78% au asistat la situații repetate în care un copil era îmbrâncit și lovit ușor de către alți copii.

Persoană de contact:

George Roman, Director de programe, george.roman@salvaticopiii.ro, tel. 0722 605 904

Marius Rusu, Coordonator program, marius.rusu@salvaticopiii.ro, tel. 0729 133 157.

Despre Organizația Salvați Copiii

Salvați Copiii este o organizație neguvernamentală, asociație de utilitate publică, non-profit, democratică, neafiliată politic sau religios, care militează activ pentru protecția drepturilor copilului în România, din 1990, în acord cu prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și cu legislația României. Salvați Copiii adoptă o poziție independentă în raport cu acțiunile și măsurile instituțiilor, recunoscând că implementarea legislației și a politicilor publice în materia drepturilor copiilor nu poate ignora strânsa colaborare dintre autorități, familie, copii și societatea în care fiecare actor implicat își acceptă responsabilitatea conform principiilor unui parteneriat autentic și viabil.

În calitate de membru al Save the Children International, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 28 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. În cei 29 de ani de activitate, peste 1.900.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.